

Anne Lise Marstrand-Jørgensen

HILDEGARD II.

Fordította:
Soós Anita

Kultúra

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Az Európai Bizottság támogatást nyújtott ennek a projektnek a költségeihez. Ez a kiadvány a szerző nézeteit tükrözi, és az Európai Bizottság nem tehető felelőssé az abban foglaltak bármilyenféle felhasználásáért.

A könyv kiadását támogatta / *This book was published with the support of
The Danish Arts Foundation:*

DANISH ARTS FOUNDATION

Anne Lise Marstrand-Jørgensen: Hildegard

Copyright © Anne Lise Marstrand-Jørgensen & Gyldendal 2009/2010.

Published by agreement with Gyldendal Group Agency

Hungarian translation © Soós Anita, 2016

Hungarian edition © Typotex, Budapest, 2016

Engedély nélkül semmilyen formában nem másolható!

ISBN 978 963 279 890 5

ISSN 2064-2989

TYPOTEX VILÁGIRODALOM

Sorozatszerkesztő: Sosity Beáta

Kedves Olvasó!

Köszönjük, hogy kínálatunkból választott olvasnivalót!

Újabb kiadványainkról, akcióinkról a www.typotex.hu

és a [facebook.com/typotexkiado](https://www.facebook.com/typotexkiado) oldalakon értesülhet.

Kiadja a Typotex Elektronikus Kiadó Kft.

Felelős vezető: Votisky Zsuzsa

Főszerkesztő: Horváth Balázs

Felelős szerkesztő: Sepsí László

A kiadványt gondozta: Kenyő Ildikó

A borítót tervezte: Nagy Norbert

Művészeti vezető: Sosity Beáta

Nyomás: Séd Nyomda Kft.

Felelős vezető: Katona Szilvia

*Living in steps
Till I can rest
Living in steps
Till I'm blessed by you.*

Patti Smith¹

I.

Német-római Császárság,
Disibodenberg
1148–1150

AZ ÉJSZAKA VAKKÁ TESZ. A HOLDRA ÉS a csillagokra várunk, a vadállatoktól és az éles kövektől való félelem miatt moccanni sem merünk a sötétben. A fülek megnyúlnak, róka kiált, a fogoly madár rekedtes panasza, mint a kovács fújtatója szítja a félelem tüzét. Az éjszaka a démonoké meg a holt lelkeké, sivatag, mely a hallgatóság szédítő börtönébe száműzi a magányos virrasztót. Hildegard egy titkot őriz. Korábban aludt, most azonban ébren van. Volmar egykor a tanítója volt, most az írnoke, lejegyző mindazt, amit lát. Egészen fiatal korában egyszer azt mondta neki, hogy a lelkük összefonódik, mintha egy láthatatlan kötél fűzné őket egymáshoz. A reggeli dicséret és a prima közötti időszakban vagyunk, két nappal a Szent Mihály-napi mise után, hamarosan beköszönt az ősz, hidegen, váratlanul lecsap az árnyékos helyekre a langyos délutánokon. Felhős az éjszaka, az ember tapogatózva halad, az állatok

azonban titokzatos szagnyomokat követnek. Hildegard Volmart keresi. Az ágyában fekszik, szemét lehunyja, mintha egy meredek lépcsőn mászna, lépdelne felfelé, az erőfeszítés egy pontban gyúlik össze a homloka mögött. A pont egy gyertya fénye, a kanóc körüli koszorú egymás után világítja meg a helyiségeket a férfiak részlegében, Hildegard látja az ebédlő és a káptalanterem holt csendjét, szürke és pelyhes, mint az égbolt a hóesésben. Gondolatban átvág a hálóteremben alvó testvérek között, olyanok, mint a sötétben vibráló vonalkák, széndarabok egy gyermekkézben. Nem tudja pontosan, hol áll Volmar ágya, de általában kéken fénylő pontként szokta látni, búzavirágként, égboltként, galambként. Az alvók között kutatja, de nem találja. A félelem kígyója bekúszik a testébe, a torkán át, így nem kap levegőt. Légszomjjal küzdve bolyong ide-oda az ágyak között, hol vagy, Volmar? Hol vagy már? A betegszoba csendje vörös, a betegeket vonalak és minták kötik össze, vér és szénpor. A másolóműhelyben sincs senki, fáj a feje az erőlködéstől, a gondolatok lázonganak a szigor ellen, és ide-oda kalandoznak a konyhaépület, a hálóterem, a fürdő, a káptalanterem, a kerengő, a fűszerkert és a temető között. Minden pánikszerű, szédítő táncba dermed, Hildegard hirtelen felül, és kezét az arca elé tartva maga elé mered. *Volmar alszik, csak alszik, alszik, alszik.* A szavak ritmusát ökölbe szorított kézzel dobolja mellkasán. A folyó kilép medréből, a szerzetes belefullad a vadul fröcskölő gondolatokba, ha meghalt, akkor utoljára beszélt vele, és nem mesélte el neki azt, amit mindenki elől titkolt. A képzelet teljesen megfosztja az ésszerűségtől, sírni szeretne, de szeme ég, imádkozik, de a rettegés örvénye magával rántja az Úrtól. Ha Volmar meghalt, azt nem bírja ki, akkor a rettenetes magány, melyet azért érzett, mert titokban tartotta a látomást, csak enyhe

ízelt az elkövetkező életből. Ujjait a szemére szorítja, tűztánc, ug-
ráló csillagok. Istent hívja, hogy belesajdul a melle.

2

Disibodenberg, 1148. október 1.

– HAMAROSAN ELKÉSZÜLÜNK – MONDTA VOLMAR ELŐZŐ NAP –, TISZTÁBAN
vagy vele?

Hildegardot váratlanul érte, hogy így beszélt. Persze, hogy tisztá-
ban van vele. Hosszú évek óta dolgoznak a Sciviason, és augusztusban
volt az a látomása, amely teljessé teszi a művet. Az utolsó forró délutá-
nok egyikén történt, kénytelenek voltak a nap közepén abbahagyni
a munkát. Éjszakára is alig hűlt le a levegő, a bőrük feloldódott az
izzadságban, a gyapjúruhától kibírhatatlanul viszketett a testük. A lo-
vak lehorgasztott fejjel álldogáltak az istállóban, és szinte még ahhoz
sem volt kedvük, hogy farkukkal elhessegessek a legyeket, a kecskék
száraz kéregdarabokat szakítottak a karámbeli alacsony fákról, és az
árnyékban gyűltek össze. A nővérek étkezés után csendes lustálko-
dással töltötték az időt. Hildegard a folyóból felvezetett hideg vízben
megmosatta velük az arcukat és a kezüket. Hagyta, hogy az ágyu-
kon heverésszenek, nem piszkálta őket. Az ő cellája északra néz, így
általában nyáron is kellemesen hűvös, de ezek az augusztusi napok
kivételt jelentettek. Visszavonult imádkozni, de még le sem térdelt,
amikor megjelent előtte az Eleven Fény. Az ágyon ült, miközben
a fényesség kisimította a fal durva követ, és életre keltette a levegőt.
A látomás után nem lett beteg vagy kimerült, mint annyiszor, amikor

a fény megjelent neki. Látta az új eget és az új földet, látta a világot az ítéletnapot követően. Az elemeket bevonó fekete hártya eltűnt, véget értek a vándoridők. A cellát betöltötte az angyalok dicsérete, és a hang csak jóval azután ült el, hogy megszűnt a fényesség. Később nem tudta eldúdolni a dallamot, és nem emlékezett a szavakra sem, csak azt tudta, hogy a gyönyörűségtől sírva fakadt.

A viasztábla puha volt és zsíros a forróságban, ezért nem akarta rögtön lejegyezni a látomást. Inkább átszaladt a betegszobába megkeresni Volmart. A testvér egy matracon hevert a fűszerkamrában, a levegő súlyos volt a fűszeres illatoktól, az izzadság kicsurgott Hildegard fityulája alól. Képtelen volt azonnal írni, de legalább együtt örülhettek. *Scivias*: ismerd Isten útjait, az ember eltévelyedett, de Isten saját fiát küldte, hogy ő legyen az út. Isten üdvözítő terve olyan világosan rajzolódott ki a látomásokban, hogy mindketten tudták, nem az ítéletnapról szóló látomás lesz az utolsó.²

Volmar alapossága és az ő kíméletlen tökéletességre való törekvése ellenére sem lehetett hátra néhány hónapnál több a mű befejezéséig. Szeptember közepén folytatták a munkát a másolóműhelyben, de az aratás idején csak egy-egy órájuk maradt az írásra. Volmar szénnel elkészítette a látomás vázlatát. Az emberek hamarosan olvasni fogják a szavakat, és ámulnak, hogy ez az üzenet tényleg Hildegardon keresztül jutott el hozzájuk.

Hildegard tegnap átment a betegszobából a másolóműhelybe. Volmar megkérte, hogy hagyja jóvá a Szent Szűz köpenyének színét. Egyedül voltak; az írópulton minden tökéletes rendben hevert, ahogy szokott.

– Hamarosan elkészülünk. Tisztában vagy vele? – kérdezte, és arca sem örömet, sem bánatot nem árult el. – Most már bárki köny-

nyedén befejezheti – fűzte hozzá halkán, és Hildegardnak fogalma sem volt, mit feleljen. Hiszen senki sem tudja olyan hüén visszaadni, amit elmond, senki sem tud olyan szép képeket teremteni, mint Volmar; az ő keze aligha alkalmas a betűk írására.

Többet nem beszéltek erről. A Szent Szűz fátyla vörös volt, mint a tűz vagy a vér vagy az élet, a fejét pedig aranyszínű korona fogja díszíteni. Mellette égremeltek tekintettel ott állt Keresztelő János. Senki sem imádkozott olyan fáradhatatlanul az emberekért, mint ők ketten.

AZ ÁLMATLANSÁG AZ ÖRDÖG ÜNNEPE, az álmatlanság jéghideg téli nap, mely minden foltot felfed a bőrön. Éjszaka van, Hildegard a sötétséghez beszél, és rettenetesen aggódik Volmar életéért. Tegnap nem felelt a kérdésére, mert a titok, amelybe nem avatta be, hatalmas kőként torlaszolta el a szavak útját. Hallotta a szavait, és azok elszomorították. Felelni akart, de gondolatai vakon nyüzsgő rovarokká változtak, amelyek kedvelik a kő alatti hideget és nedvességet. Még soha semmit sem tartott titokban Volmar előtt. Kiöntötte neki a lelket és mindenben megbízott benne azóta, hogy alig tizennégy éves korában a tanára lett. Az utóbbi időben magának is azzal magyarázta hallgatását, hogy kímélni akarta a szerzetest. Nem akart szenvedést okozni neki, hiszen értelmetlen lenne, mivel az, amit látott és parancsba kapott, megvalósíthatatlan. Elrejti szégyenkezését amiatt, hogy nem akart engedelmessé válni Istennek, hol elnémul és zárkózottá válik, hol heveskedik és igazságtalanul viselkedik.

Annak idején, amikor a pápa jóváhagyta, hogy beszéljen és írjon arról, amit az Eleven Fényben lát, azt képzelték, hogy ezután minden könnyebb lesz. Érezte, hogy addig ismeretlen mennyiségű munka vár

rájuk, és igaza lett. Az emberek írnak neki és tanácsot kérnek tőle, a zarándokok özönlenek hozzá. De arra számított, hogy a nyüzsgés közepén nyugalmat talál a csendes, kimerült boldogságban, mely azután következik, hogy a lélek kitárulkozik, és nem rejtegeti a csodát. A sok betegséget és fájdalmat, amit elszenvedett, a pápai áldás ismeretében vajúdként fogta fel, és azt hitte, majd megfélekedzik róla, ahogy a szülő nő is elfeledi szenvedését, és átadja magát a gyermeke iránti szeretetnek.

Hildegard olyan régóta bámul meredt tekintettel a sötétségbe, hogy az éjszaka végtelennek tűnik. Fáj a térde, a lábfeje zsibbad. A képzelet ostoba buborékja, hogy ott állhat Volmar mellett, és ártatlanul örülhet mindannak, ami bevégeztetett, szétpattan. Végigsimítja arcát, kezét a karja alá dugva tartja melegen. Ünnepelesen ígéretet tesz, hogy nem enged egyre fogyatkozó bátorságának, és amint lehetősége lesz, mindent elmond a szerzetesnek, hogy minden olyan lehessen, mint korábban. Figyeli a saját lélegzését, könnyed, akadozó, mint a lépések a csikorgó fagyban. Elhallgatni, amit látott, olyan, mintha hazudna. És a hazugság fejsze, mely széthasítja a koponyát, aratás előtti tűzvész. Ő tehet róla, hogy gonosz némaság férkőzik közé és a többiek közé. Ő felel a Volmar szemében bujkáló tanácstalanságért.

Félig felül, a szív ismét meglendíti ostorát a lélegzet felett, a könnyű léptek esetlen futássá változnak, a fagyból hó lesz, térdig érő hótörzásokon kell átverekednie magát. Volmar azt állítja, hogy amikor neki szolgál, Istent szolgálja. Mindig a legjobbat feltételezi róla, mindennap ugyanúgy várja: kedvesen, türelmesen, kitartóan. Most még az ő kedvességét is túl súlyos felelősségnek érzi. Ha bezárja fülét Isten akarata előtt, azzal ajtót nyit az ördögnek, és ha a sátán

romlottsággal veri meg, az Volmart is megmérgezi, pont úgy, ahogy az egyik penészes alma megfertőzi a másikat. A testvér azt hiszi, hogy azért olyan hallgató, mert Istent keresi, miközben valójában távol tartja magát tőle, hogy egyre inkább belekeveredjen a hazugság és a hallgatás hálójába.

Hol vagy?, suttogja a sötétségnek, akárcsak egy apját hívó gyermek. *Nem hagyatsz el.* Árnyékcok kavarognak az éjszakában. Hildegard elbóbiskol, és egyszerre Jutta áll az ágya mellett, mezítelen, mint amikor halottas ágyán megmosdatták, a súlyos béklyók a húsába vágnak. „Hildegard” suttogja és megérinti az arcát, mire Hildegard hirtelen mozdulattal felül.

Nem mer elaludni, ébren forgolódik, amíg meg nem hallja, hogy a szolgálólány a hajnal beköszönte előtt tüzet gyújt. Vasárnap van, és az apácák a refektóriumi zsolozsmázás és zsoltáréneklés mellett szentmisére mennek a templomba. Megmossa az arcát a refektórium előtti mosdótálban, fülel, van-e már élet. A nővérek felkelnek, felkészülnek a primára, megfésülködnek, és felteszik a földig érő selyemfityulát, felveszik az ünnephez illő fehér, aranyhímzéses ruhát, és aranykoronával ékesítik magukat. Senki sem beszél, a lépések zaja, az anyag suhogása, a víz csobogása és a parázsban kaparászó tűzpiszkáló hangja örökös, nyugtalan neszezés. Hildegard nem néz a lányaira, az éjszaka értelmetlen félelme nem hagyja nyugodni, fülel: vajon üt Volmar utolsó órája, mielőtt megkondul a primára hívó harang?

Megkönnyebbül, amikor a templomban a testvérek között megpillantja a szerzetest. Komoly arca egy pillanatra felbukkan, amint Hildegard a kórushoz vezeti az apácákat. Olyan gyakran látja, hogy már nem is nézi meg igazán, most azonban arca új és idegen. Idegen

a szeme alatt előreugró arccsont, a szürkéslilás árnyékok, a száj keskeny vonala; egyikük sem fiatal már.

Megdöbben és szégyenkeznek, hogy annyira rettegett az éjjel, nem aggodalmaskodhat olyasmi miatt, ami nem az ő kezében van. Minden bűn, ami elszakítja az embert Istentől, a szorongás vasék, mely a legfiatalabb, leghajlékonyabb fát is képes széthasítani. Az apácák nyugtalankodnak, Richardis csitítja őket. Az egyik felső ablakon betévedt egy madár, verdes a szárnyával, mégis egyre lejjebb süllyed. Hát ennyi is elég ahhoz, hogy elterelje a figyelmüket, gondolja Hildegard, és intőn felemeli a mutatóujját. A templomban félhomály honol, van valami nyersesség a levegőben. A madár feladja, lezuhan a főhajóban, és száraz, sístergő hang kíséretében eltűnik. Az apácák összesereglenek, Agatha idegesen megvakarja a vállát, a durva gyapjú rozsgos. Egy zuhanó madárban könnyen ostoba előjelet lát az, aki amúgy is talajvesztetten bolyong a világban, egy aprócska eltérés a megszokott napi ritmustól, és máris megfélekedeznek az ima szavairól. Hildegard a lányokkal szemben áll, és dirigálja éneküket, az ő rossz éjszakája lezuhant a madárral, kutatja lányai ismerős arcát, rendre inti az ide-oda vándorló szempárokat.

A VASÁRNAP A PIHENÉS NAPJA, ÍGY Hildegardnak a hétfői káptalan-gyűlés végéig kell várnia, hogy Volmarral beszéljen. Az apát úgy döntött, hogy csak a csütörtöki gyűléseken kell részt vennie, bár ő, mint a női részleg vezetője, szívesen jelen lenne gyakrabban is, hogy tudjon a közös ügyekről, és hatással lehessen rájuk. Az apát ahhoz is ragaszkodik, hogy a címe továbbra is perjelnö legyen, nem akarja hivatalosan a női részleg apátnőjévé kinevezni. Hildegard nem tiltakozik, jobb, ha alkalmazkodik, ahol lehet.

A másolóműhelyben vár Volmarra, ujjai egy kupac fényes pergament simogatnak. A látomás mellett, amelyen a testvér éppen dolgozik, ott hever az ítéletnap vízió. *Az utolsó napokban nyomasztó veszélyek leselkednek, és a világ pusztulását számos jel előzi majd meg.* A képet lángoló indák keretezik, a tűz színe megjelenik a ruhákon, a lángokban és a bőrön, a kép vörös fényben fürdik, mely a tűz egyszerre tisztító és pusztító erejéből fakad. *Életünk végén elszaporodnak gyengeségeink, halálunk óráján leteríti a mérhetetlen kín, ugyanígy határtalan szenvedés jelzi a földkerekség pusztulását is, és a világ rettenetes véget ér.*

Ujjával követi a Volmar által rajzolt köröket és vonalakat. Megfeledkezik magáról, megindítja a gondolat, hogy mekkora erő árad a kezén keresztül.

– Elégedett vagy? – Nem hallotta, mikor lépett be, de most ott áll közvetlenül mögötte. Nem fordul meg, úgy bólint.

– Te sírsz? – Félig megkerüli, egyik kezét a pulton pihenteti. – Fáradtnak látszol.

Hildegard a fejét rázza, összeszorítja a szemét.

– Nem sokat alszom mostanában.

Volmar szótlánul bólint.

– Az egyik éjjel azt álmodtam, hogy meghaltál – suttogja.

– Meghaltam?

– Nem találtalak.

– Kerestél?

– Gondolatban bejártam az egész kolostort, érezni szoktam, hol vagy... Annyira megrémültem, hogy utoljára beszéltem veled.

– Láttad a haláloamat? – kérdezi Volmar látszólag teljes lelki nyugalommal.

– Nem, nem egészen – feleli Hildegard elgyötörten.

Sokáig egyikük sem szól. Az illusztrációra néznek, de nem látják.

– Kimenjünk a gyógynövénykertbe? – Hildegard hálás a kérdésre. Ott beszélgethetnek, a szél áthatol a bőrön, és a gondolatokat összekeveri a levegővel, így könnyebbé és békülékenyebbé válnak.

A SZÉL LEVELEKET KERGETETT az ágyásokba, az éjszakai eső térdre kényyszerítette a növényeket. Volmar megy elől, megigazít egy citromfűvet, nedves leveleit összedörzsöli az ujjai között.

– Váratlanul jött a hideg, igyekeznünk kell, ha elegendő barátcserjét akarunk szárítani télire.

Hildegard némán lépdel mellette. A nyirkos vénasszonyok nyara megnehezítette a gyógynövények betakarítását, a száraz és a levelek a földön rothadnak.

– Nem figyelmeztetés volt – szólal meg köntörfalazás nélkül, és Volmar keze megáll a levegőben egy növény előtt. – Nem a halálos időpontját láttam.

– Készen állok, bármikor jön el az időm – feleli Volmar, és lábával megigazítja a talajtakaró növényt. – De nem bánám, ha még várhatnék – fúzi hozzá mosolyogva. Tovatűnő, alig észrevehető mosoly, mely egyazon pillanatban keletkezik és tűnik el.

– Kinevetsz? – torpan meg Hildegard az ösvényen, miközben Volmar továbblép a barátcserjéhez. Egyetlen egyszer bólint.

– Mosolyogsz! – Tesz néhány lépést a kijárat felé, és megint megfordul. – Volmar – suttogja a férfi hátának –, nem ismerek magamra.

A szerzetes a fejére húzta a kapucnit, hogy megmelegedjen. Egy kicsit hátra kell hajtania a fejét, hogy kilásson alóla. Amikor meglátta

Hildegardot a másolóműhelyben, az az érzése támadt, hogy valami fontosat akar mondani.

– Valami baj van velem, láttam az Eleven Fényt, mely bölcsességgel és olyan örömmel töltött el, amelyről azt hittem, hogy ember soha át nem élheti. Miért nem elég ez nekem?

– Hildegard. – A türelmetlenség lyukat üt a nyugalmán a hangjában. Nem először történik meg, hogy a perjelnö így beszél hozzá.

– Magam is jól tudom, miért nem elégszem meg vele – csattan fel. – Azért, mert agyagedény vagyok, mely először megtelik Isten szavával, aztán ostobán elfelejti az egészet, kiszárad és középen kettéhasad.

– Lehet agyagból korsót készíteni – feleli Volmar megint a növények felé fordulva –, de akkor is a belsejében lévő üresség teszi alkalmassá arra, hogy használjuk.

– Igen, az üresség, de csak addig, amíg ép. – Hildegard leguggol. Ismét elered az eső, a levegő megtelik a porszerű cseppekkel. Hosszú ideig egyikük sem szólal meg. Aztán Hildegard lassan felegyenesedik.

– Elégedett vagyok mindennel, amit írtál és rajzoltál. Megfeledekzem a háláról és arról, hogy elmondjam, mennyire csodálom a munkádat.

– Ilyen időben nem tudjuk betakarítani a barátcserjét – jegyzi meg a szerzetes, és átfurakszik mellette. – Várnunk kell, amíg két egymás utáni nap nem esik.

– Volmar, te tudod, hogy milyen esetlen vagyok – Hildegard a nyomába ered. – Nem azért mondtam, mert azt hiszem, hogy a dicséretre vágysz, csak...

A szerzetes felgyorsítja lépteit, ő a sarkában halad. A beszélgetés megint kettéharapta saját magát, a betegszobában elválnak egymás-

tól. Volmarnak el kell igazítania néhány fiatal testvért, hogy hogyan kell különböző elegyeket készíteni, Hildegard pedig meg akar nézni egy beteg falusi asszonyt. Közvetlenül a déli imaóra előtt végeznek, Hildegard a betegszoba előtt vár Volmarra. Gyötrődik amiatt, hogy nem tudja összeszedni magát és köntőrfalazás nélkül kimondani azt, amit szeretne. A szerzetes ugyanazzal a kedvességgel válaszol neki, mint mindig, de most mintha nem nyúlna utána, és Hildegard ettől kínlódik.

– Ne most, Hildegard – szólal meg, amint meglátja. – Inkább holnap. Vagy ebéd után.

Megrázza a fejét.

– Az agyagkorsó is szomjazik rá, hogy megtöltsék borral? – kérdezi, bár egyáltalán nem ezt akarta mondani.

– Látom, hogy szenvedsz – suttogja Volmar.

– Tudom, hogy bízhatok benned. Sosem hagytál cserben, még akkor sem, amikor minden okod meg lett volna rá. A legnehezebb azt elrejtetni, ami nincs, azaz a bennem lévő ürességet, amely minden másnál jobban gyötör. Beszippant az érzés, hogy egy szakadék szélén állok. Mintha kővé dermednék, én... – széttárja a karját, fúj, mint egy sarokba szorított macska. – Nem tudom, mi a helyes és mi a helytelen, elhagy a bátorságom. Még most is, amikor veled beszélek, és szégyellem magam

Volmar megköszöri a torkát. Azóta, hogy a pápa néhány évvel korábban Isten szócsövének nevezte Hildegardot, az addig állandóan gyengélkedő perjelno erősebb, mint valaha. Volmarnak régóta az az érzése, hogy valamin rágódik, de egyre ritkábban beszélnek másról, mint a kéziratról vagy a mindennapi teendőkről. Amikor pedig végre hozzá fordul, mindig ilyen zavart, kétségbeesett és gyámoltalan.

Bármit is felel neki, az az érzése, hogy nem egy csónakban eveznek, és fogalma sincs, mit akar tőle.

– Nem vethetem a szemedre, ha elveszítet a türelmedet – suttogja Hildegard és szemét a földre szegezi. – Hálátlanak tarthatsz.

– A türelmemet? – Volmar a fejét csóválja. – Nehéz teljesen kiszolgálni az Urat, ha folyvást arra kell gondolnom, hogyan segíthetlek át a szenvedésen. – Szeretné, ha Hildegard visszament volna a női részlegbe, és csak akkor kereste volna fel, amikor már megnyugodott. A harag fertőző betegség. – Eltaszítod magadtól az embereket – tör ki belőle túl hangosan. – A női részlegben Richardisszal szövetkezel, itt meg majdnem mindennap velem dolgozol, mégis eltaszítasz magadtól mindkettőnket. Azokra a golyókra hasonlítunk, amelyeket egy gyerek a földre ejtett, és azok előbb az egyik, aztán a másik irányba lökődnek. Amikor Richardist veled látom, észreveszem a sötétséget a tekintetében. Az ő bánata álhatatlan csapongásod miatt féltékenységre csap át.

– Az ég szerelmére, miért beszélünk Richardisról? – szakítja félbe Hildegard felháborodva.

– Az egyik nap lelkes és kedves vagy – feleli Volmar higgadtan, –, a másikon pont az ellenkezője. Ez nem volt mindig így, Hildegard... – Megtorpan, kezét leejti. Már meg is bánta szavait, látja, hogy megsértette Hildegardot.

– Azért löklek el benneteket magamtól, nehogy belerántsalak abba a parázsba, mely ártatlannak látszik ugyan, amikor elborítja a hallgatás hamuja, ám a következő pillanatban mindent lángba borít egy igazságtalan dühkitörésben – suttogja. – Tegnap összeszidtam Kunigundét, mert kiöntötte a faggyút a padlóra. Reggel túl szigorúan büntettem meg Agathát egy jelentéktelen hibáért. – Homlokát